

Jesień zbliża się szybkim krokiem, a letnie wydarzenia pozostają już za nami. Tegoroczne lato w naszym karaïmskim światku jak zawsze było nasycone wrażeniami i emocjami. Staraliśmy się, by znalazły one odzwierciedlenie na stronach tego numeru „Awazymyz”.

Niezmiernie interesującą opowieść snuje Adam Dubiński, który z zebranych okrucich informacji odtworzył losy rodziny Stamboli, tytoniowych potentatów z Teodozji, których zmienne nastroje Fortuny i nieubłagane wyroki historii zawiodły z rodzinnego Krymu do Francji, od ogromnego bogactwa do skromnego życia na paryskim bruku.

Grawiura zdobiąca okładkę poprzedniego numeru stała się inspiracją dla Mariusza Pawelca do odszukania opowieści sprzed dobrze ponad wieku. Dzięki autorce rysunku, polskiej rzeźbiarce, Helenie Skirmunttowej i jej wrażeniom z pobytu na Krymie mamy sposobność odwiedzić dom Hadży Baby, Abrahama Firkowicza i zajrzeć do jego biblioteki. Opowieść to tym ciekawsza, że nie jest dziełem wyobraźni, lecz relacją naocznego świadka.

Romuald Szpakowski dzieli się z nami swoimi wspomnieniami z dzieciństwa – o domu przy Gimnazjalnej w Wilnie, w którym mieszkała jego babcia. Lubimy takie opowieści, tym bardziej, że impulsem do ich spisania był artykuł Hanny Abrahamowicz-Pileckiej z poprzedniego numeru.

Wystawa „Karaj jołary – karaïmskie drogi. Karaïmi w dawnej fotografii” kontynuuje swoją podróż. Zawitała do Trok i Krakowa, a my podążaliśmy za nią, organizując imprezy przybliżające szerokiej publiczności kulturę karaïmską.

Tradycją ostatnich lat stały się letnie spotkania w szkolnej ławie. W tym roku już po raz dziewiąty swoje podwoje otworzyła „Letnia Szkoła Języka Karaïmskiego”. Była jak zwykle interesująca i inspirująca. Już zadajemy sobie pytanie: czy i jaka będzie następna.

Po raz drugi przedstawiciele mniejszości spotkali się w Lublinie. Podczas konferencji „Mniejszości narodowe, etniczne i językowe w Unii Europejskiej” starano się dokonać wszechstronnej analizy sytuacji mniejszości w krajach Unii, uwzględniając zróżnicowane doświadczenia historyczne, odmienne tradycje prawne, uwarunkowania społeczne, a także procesy migracyjne. Czy się udało – będzie można się dowiedzieć z planowanego tomu pokonferencyjnego.

Doniosłym wydarzeniem dla potomków Arkadiusza Szpakowskiego było pośmiertne przyznanie mu przez Prezydenta Litwy Krzyża za Ratowanie Życia. Dzielimy radość i dumę z tego odznaczenia z jego bliskimi. Dodatkowym powodem do satysfakcji jest fakt, że to z zamieszczonej na łamach „Awazymyz” opowieści Zofii Dubińskiej rodzina Arkadiusza Szpakowskiego dowiedziała się, jakie były okoliczności śmierci ich dziadka i pradziadka.

Spotkania w Lublinie i Krakowie zaowocowały nawiązaniem współpracy z nowym radiem, które pojawiło się w czerwcu tego roku w internetowym „eterze”. Pierwsze łemkowskie radio LEM.fm od czasu do czasu zajmie się także tematyką karaïmską, a audycje te będą dostępne również na naszej stronie internetowej. Zachęcamy do słuchania! ■

Spis treści

W mowie przodków

Szymon Firkowicz
Orach toju 3

Znani i nieznani

Adam Dubiński
Fortuna kołem się toczy 4

Wydarzenia i ludzie

Romuald Szpakowski
Wspomnienia o mieszkańcach
domu przy Gimnazjalnej w Wilnie 12

Mariola Abkowicz
Troćkie impresje 14

Anna Sulimowicz
Karaïmskie drogi zawiodły nas
do Krakowa 16

Anna Sulimowicz
Mniejszości w Unii Europejskiej 18

Tu i tam

Mariam Mainguy
Krzyż za Ratowanie Życia dla
Arkadiusza Szpakowskiego 19

Z kart przeszłości

Mariusz Pawelec
Śladami Abrahama Firkowicza
na Dżufut Kale 20

Co słycać? 23

Sprostowanie

W artykule Mariusza Pawelca, *Płomień zgasty przedwczesnie*, „Awazymyz”, 2011, z. 1, s. 12, pojawiła się błędna informacja o autorze ekslibrysu prof. Seraji Szapszała. Nie była nim Lidia Szole, lecz Janusz Tłomakowski. Projekt z dnia 5 maja 1939 r. sygnowany nazwiskiem autora jest przechowywany w kolekcji S. Szapszała w Bibliotece Wróblewskich Litewskiej Akademii Nauk.

Janusz Tłomakowski (1896–1980), wilnianin i uczestnik walk o Wilno w wojnie polsko-bolszewickiej w szeregach 13. Pułku Ułanów, był architektem, lecz zajmował się także grafiką. Zaprojektował wiele ekslibrysów, m.in. Józefa Piłsudskiego. ■